

ŽELJKO KRALJ*

Unutarnja kontrola i nadzor policije

Sažetak

Stvaranje efikasne jedinice za unutarnju kontrolu u policiji je proces koji zahtijeva vremensku i materijalnu komponentu, a ovisi o više faktora. Vrlo važan faktor je neovisnost u pozicioniranju i djelovanju koji je prijeko potreban za uspostavu zakonitog i korektnog postupanja. Djelatnici unutarnje kontrole moraju imati jasne ovlasti, ali i ograničenja te moraju postojati jasne procedure njihova odabira i premještanja.

Smatramo da unutarnja kontrola ne bi trebala djelovati samo reaktivno, već i proaktivno, odnosno postupak obavljanja kontrole se ne bi trebao izvršavati samo nakon prijavljenih sumnji, već bi unutarnja kontrola trebala sudjelovati i u proaktivnom radu temeljenom na kvalitetnoj obradi informacija uključujući sudjelovanje u nadzoru, posebice pojedinih linija rada kriminalističke policije.

Ključne riječi: policija, unutarnja kontrola, nadzor, ovlast.

UVOD

Pojam kontrole autori različito definiraju. Buble¹ kontroliranje označava kao postupak mjerenja ostvarenja izabranih ciljeva i poduzimanje korektivnih akcija da se ti ciljevi ostvare. Mjerenje ostvarenja ciljeva provodi se na osnovi praćenja odstupanja od planova. Stoga planovi, iako prethode kontroli, čine njezinu osnovicu, jer bez planova ne bi bilo moguće utvrditi odstupanja ostvarenja od onoga što je zadano. Prema Jurini² kontrola u organizaciji predstavlja verifikaciju jesu li svi događaji u suglasnosti s postavljenim planovima, instrukcijama i principima koji su uvedeni. Prednost kontrole je u tome da upozorava na pogreške, ispravlja pogreške i preventivno utječe da se nepravilnosti ubuduće izbjegniju ili ne događaju.

* mr. Željko Kralj, voditelj programa stručnog usavršavanja, Služba za stručno usavršavanje i specijalizaciju, MUP, PA.

¹ Buble, M. Osnove menadžmenta, Sinergija d.o.o., Zagreb 2006.

² Jurina, M. Rukovođenje i organizacijsko ponašanje. Zagreb: MUP, 1994.

U knjizi *Osnove menadžmenta*³ autori navode četiri temeljne aktivnosti koje čine efektivan proces kontrole: postavljanje standarda izvršenja, mjerenje stvarnog djelovanja, usporedba stvarnog djelovanja i postavljenih standarda izvršenja te ocjena odstupanja i provođenje korektivnih akcija. Razlikujemo tri vrste kontrole: naknadna kontrola nakon izvršenja posla, test kontrola tijekom radnog procesa i anticipativna kontrola koja ima zadaću da rezultate neke operacije i akcije unaprijed predvidi.

Policija je od države dobila pravo otkrivati i ograničavati kriminal i protuzakonito ponašanje svih građana, stoga joj je dano opće pravo uporabe zakonom ograničene sile kako bi se utjecalo na ponašanje građana, a izbjegla pojava "uzimanja pravde u svoje ruke", odnosno samovlasti građana. Nužnim se nameće postojanje specijalizirane javne institucije koja će to obavljati. Međutim policija nije kreator ni tumač društvenih pravila, niti donosi zakone, nego je ovlaštena samo za njihovo provođenje. Građanima je dopušteno činiti sve što im zakon izričito ne zabranjuje, a oni koji provode zakon smiju činiti samo ono što im zakon izričito dopušta. Policija je u središtu problema uspostavljanja ravnoteže između upravljanja kao bitne funkcije države, te slobode i prava građana. Pri tome je moguće nezakonito, neprofesionalno ili neetično postupanje policije.

Zbog navedenog postavlja se zahtjev da policija bude i sama nadzirana mehanizmom unutarnjeg i vanjskog nadzora. Pod vanjskim nadzorom razumijevamo aktivnosti skupina i pojedinaca izvan Ministarstva unutarnjih poslova kojima je cilj utvrditi zakonitost, pravilnost, pravodobnost i metodološku ispravnost postupanja policije u konkretnom slučaju, te njenom ukupnom djelovanju. Vanjski nadzor nad radom policije može biti sustavni i iniciran slučajem. Sustavni nadzor je nadzor Vlade RH, pučkog pravobranitelja i međunarodni nadzor, dok je nadzor iniciran slučajem parlamentarni, sudski, predsjednički i građanski.

Mehanizmi vanjskog nadzora moraju biti dopunjeni unutarnjim nadzorom, s obzirom na to da u najvećem broju slučajeva mehanizmi unutarnjeg nadzora imaju strukturalne prednosti zbog boljeg poznavanja načina funkcioniranja policije. Demokratski rad policije zahtijeva odgovornost policije za svoje postupke pred zakonom, državom i javnošću kojoj služi. Ključni uvjet za takvu odgovornost su održavanje djelotvornih instrumenata unutarnjeg i vanjskog nadzora, ali i transparentnost i njegovanje kooperativnog odnosa između policije i javnosti.

Dok građani dobrovoljno daju svoju suglasnost policiji za monopol na primjenu sile u svrhu održavanja društvene kontrole i provođenja njihovih građanskih, političkih i ekonomskih sloboda, demokratske policijske službe imaju obvezu podvrgnuti svoj rad provjeri i kontroli javnosti kroz proces odgovornosti.

Svrha je unutarnjeg nadzora sprečavanje i otkrivanje svih oblika nezakonitih, nepropisnih ili neetičnih postupanja ili ponašanja zaposlenika Ministarstva, ali i pomoć prilikom organizacije rada, rukovođenja i upravljanja ljudskim potencijalima. Unutarnji nadzor nad radom policije možemo podijeliti na hijerarhijski i specijalistički nadzor.

³ Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F. *Osnove menadžmenta*. Školska knjiga, Zagreb 2008.

I. POZICIJA UNUTARNJE KONTROLE U NEKIM ZEMLJAMA

U **Velikoj Britaniji** nadzor policijskih službi, izuzimajući policijsku službu Londona, obavljaju inspektori koji direktno odgovaraju centralnoj vladi. Najznačajnija institucija nadzora jest Specijalni odbor za žalbe na rad policije ustanovljen 1984. godine. Prema Zakonu o policiji iz 1996. godine predsjednika te komisije imenuje kraljica, a osam članova i dva potpredsjednika državni sekretar. Nadležnost Odbora je i u slučaju kada je policija prekoračenjem granice svojih ovlasti izazvala smrt ili teške tjelesne ozljede neke osobe. U Škotskoj umjesto spomenutog Odbora kaznena djela policijskih službenika istražuje samostalni tužitelj.

U **Francuskoj** nacionalnoj policiji nadzor nad policijskim službenicima provodi Generalna inspekcija nacionalne policije koja djeluje u okviru Visokog savjeta za aktivnosti nacionalne policije. Generalna inspekcija ne provodi samo reaktivne mjere već ima zadatak djelovati preventivno otkrivajući "u životu policijske zajednice neoprezna i opasna ponašanja koja mogu brzo dovesti do kažnjive prakse".

Policiju u **Švedskoj** kontrolira Ured parlamentarnog ombudsmana (pučkog pravobranitelja). Ombudsmeni nemaju nalogodavne ovlasti već formuliraju stavove i prijedloge, mada imaju pravo i pokrenuti postupak pred sudom. U policiji funkcionira Disciplinski odbor ustanovljen 1987. godine.

Ministarstvo unutarnjih poslova **Rumunjske** ima 160 000 zaposlenih, a sastoji se od policije, granične policije, žandarmerije itd. **AGD** (*Anticorruption general directorate*) osnovan je 2005. godine kao specijalizirana ustanova koja se bavi prevencijom i istraživanjem kaznenih djela počinjenih od strane zaposlenika ministarstva. AGD ima sudsko-policijske kompetencije, podređen je ministru, te ovlaštenom tužitelju iz operativno-taktičkog gledišta. Zadaće AGD su zaprimanje pritužbi, istraživanje korupcijskih kaznenih djela zaposlenika, organiziranje i obavljanje testa integriteta, preventivne aktivnosti, izrada strateških analiza rizika i predlaganje proceduralnih mjera za poboljšanje situacije.

AGD ima vlastita financijska sredstva (proračun), ima svoj zaseban odjel za posebne kriminalističke poslove, poseban ured za provođenje testova integriteta i nalazi se pod posebnim sudskim nadzorom. AGD provjerava informacije kroz istražne metode, operativni nadzor, testiranje integriteta te provjeru u realnim bazama podataka.

U **Sloveniji** nadzor nad policijom uređuje Zakon o policiji iz 1998. godine, Uredba o vodstvu i nadzoru policije te Uredba o razmatranju žalbi protiv policajaca. Zakon o policiji definira procedure za rad po pritužbama. Centralna institucija za nadzor i usmjeravanje te rad po predstavkama je Direktorat policije i uprava za sigurnost koji funkcionira u okviru Ministarstva.

U **Srbiji** kontrola rada policije propisana je Zakonom o policiji iz 2005. godine. Unutarnju kontrolu nad zaposlenicima MUP-a Srbije vrši **Sektor unutrašnje kontrole policije**. Zakonom o policiji su definirani zadaci, nadležnosti i ovlasti Sektora unutrašnje kontrole. Na čelu Sektora unutrašnje kontrole je pomoćnik ministra koji je za svoj rad odgovoran ministru unutarnjih poslova Srbije. Sektor unutrašnje kontrole u svom sastavu ima Odjel za kriminalističko-operativne poslove u okvir kojeg djeluje Odsjek za tajni zvučni i optički nadzor osumnjičenog, Odjel za prevenciju, rad po predstavkama i analitičko-informatičke poslove i Odjel za koordinaciju rada centara koji sadrži četiri odsjeka: Centar Beograd, Centar Novi Sad, Centar Kragujevac i Centar Niš. Individualni kriteriji za kandidate koji se primaju u unutarnju kontrolu nisu posebno definirani.

II. UNUTARNJA KONTROLA U MUP-u RH

Pravni temelj za djelovanje Službe za unutarnju kontrolu je Uredba o unutarnjem ustrojstvu MUP-a⁴ i članak 7. stavak 1. točka 6. Zakona o policiji⁵. Služba za unutarnju kontrolu, odnosno njeni službenici primjenjuju policijske ovlasti propisane člankom 13. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima⁶ u skladu s Pravilnikom o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora rada službenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a⁷ te Pravilnikom o načinu rada i postupanja po predstavkama i pritužbama, vođenju evidencije predstavki i pritužbi te o radu Povjerenstva⁸.

Donošenjem Pravilnika o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora rada službenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a različito je definiran pojam nadzora u odnosu na pojam unutarnje kontrole. Tako je člankom 2. spomenutog Pravilnika unutarnja kontrola definirana kao skup postupaka uspostavljen za provjeru zakonitosti, profesionalnosti i etičnosti rada policijskih službenika i drugih državnih službenika i namještenika, te ustrojstvenih jedinica Ministarstva. Nadzor rada je skup metoda i postupaka za praćenje procesa ostvarenja postavljenih ciljeva te poduzimanje korektivnih mjera u slučajevima njihova neostvarenja. Pojam unutarnje kontrole usko je vezan uz pojam nadzora i ponekad se nužno isprepliću.

Unutarnji ustroj MUP-a uređuje Vlada Republike Hrvatske Uredbom o unutarnjem ustroju i načinu rada MUP-a. Uredbom se propisuje naziv upravnih organizacija u sastavu Ministarstva i njihov djelokrug rada, način planiranja poslova te okvirni broj službenika dok se Pravilnikom o unutarnjem redu⁹ utvrđuje broj državnih službenika, opis poslova i radnih zadaća svakog pojedinog radnog mjesta te potrebni stručni uvjeti za njihovo obavljanje.

Analizom prikupljenih iskustava policijskih organizacija u demokratskim državama, početkom 1994. godine u Kabinetu ministra MUP-a RH ustrojen je Ured za unutarnju kontrolu, danas Služba za unutarnju kontrolu. Osnovna joj je djelatnost provođenje unutarnje kontrole zakonitosti, profesionalnosti i etičnosti rada ustrojstvenih jedinica MUP-a kroz: analizu i ocjenu zakonitosti primjene policijskih ovlasti, provođenje postupaka prema predstavkama i pritužbama fizičkih i pravnih osoba, poduzimanje potrebnih radnji u svrhu prikupljanja podataka i izvješća koji upozoravaju na različite oblike nedoličnog ponašanja i neprofesionalnog ili nezakonitog postupanja policijskih službenika i drugih zaposlenika Ministarstva, obavljanje operativnih provjera podataka i izvješća, njihovog sistematiziranja te iniciranje rada operativnih službi sa svrhom rješavanja konkretnog slučaja, uključivanje u rad i nadzor pokrenutih postupaka do njihova ostvarenja, praćenje stanja unutarnje stege i profesionalne etike, izrada potrebnih analiza i izvješća te predlaganje mjera za unapređenje sustava unutarnje kontrole. Služba za unutarnju kontrolu ustrojstvena je jedinica Kabineta ministra i sadrži dva odjela: Odjel za zakonitost postupanja i Odjel za analitiku.

U Uredu glavnog ravnatelja policije ustrojena je Služba za nadzor, unaprjeđenje rada i

⁴ Uredba o unutarnjem ustrojstvu MUP-a, NN 70/12.

⁵ Čl. 7. st. 1. t. 6. Zakona o policiji, NN 34/11.

⁶ Čl. 13. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, NN 76/09.

⁷ Pravilnik o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora rada službenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a, NN 141/11.

⁸ Pravilnik o načinu rada i postupanja po predstavkama i pritužbama, vođenju evidencije predstavki i pritužbi te o radu Povjerenstva, NN 58/12.

⁹ Pravilnik o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova.

razvoj policije koja u svom djelokrugu rada ima planiranje, organiziranje i nadzor nad kvalitetom i zakonitošću obavljanja policijskih poslova.

U policijskoj upravi I. kategorije (zagrebačka), ustrojena je Služba za zakonitost postupanja u Uredu načelnika policijske uprave, dok su u policijskim upravama II. kategorije ustrojeni odjeli za zakonitost postupanja. Policijske uprave III. i IV. kategorije imaju ustrojena radna mjesta policijskih službenika za zakonitost postupanja u uredu načelnika. Poslovi zakonitosti postupanja primarno se odnose na ocjenu zakonitosti postupanja i zakonitosti primjene policijskih ovlasti u svakodnevnom radu. Također se obrađuju predstavke i pritužbe građana.

Iz navedenog je razvidno da se unutarnjom kontrolom u MUP-u RH sustavno bave policijski službenici Službe za unutarnju kontrolu Kabineta ministra, Službe za nadzor unaprjeđenje rada i razvoj policije Ravnateljstva policije, te službe odnosno odjeli u uredima načelnika policijskih uprava.

Pravilnikom o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora rada službenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a definirani su pojmovi redovnog i izvanrednog nadzora. Redovni nadzor je unaprijed planirani postupak za praćenje ostvarenja postavljenih ciljeva, dok se izvanredni nadzor poduzima kad posebne okolnosti upućuju na nužnost njegove provedbe.

Nedostatak informacije kao polazne osnove svakog policijskog postupanja veliki je problem posebno kada je riječ o nezakonitosti policijskih službenika. Stoga u pogledu metodologije zaprimanja i konspirativnosti informacija o nezakonitim postupcima kolega ima jako puno prostora za poboljšanje. Jedno od mogućih rješenja, koje je ujedno aplikativno primjenjivo u praksi je izmjena postojeće aplikacije za unos operativnih izvješća u IS MUP-a, jer je previše ranjiva i ne postoji povjerenje u taj sustav kao rješenje za prijavljivanje korupcije u policiji. Na taj način bi zviždači iz redova policije bez straha i uz zagarantiranu anonimnost mogli prijaviti nezakonitosti kolega, a pristup tim informacijama kroz IS MUP-a trebao bi imati samo rukovoditelj unutarnje kontrole.

III. NAČIN FUNKCIONIRANJA SLUŽBE

Način rada Službe propisan je Pravilnikom o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora rada službenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a.

Izvori saznanja o nezakonitom, neprofesionalnom ili neetičnom postupanju policijskih službenika mogu biti: pritužbe ili predstavke, anonimni podnesci, operativne informacije, podnesci tijela državne i lokalne uprave, nevladinih organizacija, zdravstvenih ustanova, pučkog pravobranitelja, raznih udruga, javni mediji, zahtjevi pravosudnih tijela, obavijesti policijskih uprava te redovni ili izvanredni nadzor.

Postupak nakon saznanja. Provode se preliminarne provjere uvidom u podatke na IS MUP-a, internetu, javnim glasilima, korištenjem operativnih veza. Nakon toga se raščlanjuju dobiveni podaci, procjenjuje osnovanost, motiv te se utvrđuju štetne posljedice. Ovisno o konkretnom slučaju donosi se odluka o formiranju stručnog tima MUP-a radi neposrednog prikupljanja obavijesti nužnih za ocjenu zakonitosti postupanja policijskih službenika, analiziraju se i prikupljaju obavijesti te se podnosi izvješće. Podnositelju pritužbe se odgovara u zakonskom roku.

Postupak u slučaju osnovanosti sumnje da je počinjeno kazneno djelo. Izvješćuje

se nadležni državni odvjetnik u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku, Protokolom o zajedničkom radu policije i državnog odvjetništva tijekom prethodnog i kaznenog postupka, provodi se kriminalističko istraživanje u suradnji s linijom rada Uprave kriminalističke policije, sastavlja se kaznena prijava ili posebno izvješće koje se dostavlja nadležnom državnom odvjetniku, inicira se disciplinski postupak, privremeno se od službe udaljuju odgovorni policijski službenici, raščlanjuju se sve prikupljene obavijesti radi generalne prevencije i edukacije te se predlažu konkretne korektivne mjere za poboljšanje rada službe.

Istraživanje korupcije u policiji jedno je od najdelikatnijih tema unutarnje kontrole kojom se službenici unutarnje kontrole bave u suradnji sa službenicima Uprave kriminalističke policije.

IV. STRUKTURA OPTIMALNE JEDINICE ZA UNUTARNJU KONTROLU

Neovisnost u pozicioniranju i djelovanju jedinica nužno je za uspostavu poštenog postupka i transparentnost. Djelatnici unutarnje kontrole moraju imati jasne ovlasti, ali i ograničenja; moraju postojati jasne procedure i postupak njihova odabira i premještanja. Unutarnja kontrola treba biti pouzdan instrument za otkrivanje i suzbijanje svih oblika nezakonitosti, neetičnosti i neprofesionalnosti.

Optimalna jedinica unutarnje kontrole trebala bi biti politički, materijalno i hijerarhijski potpuno neovisna o strukturi policije.

Prilikom formiranja jedinice za unutarnju kontrolu treba jasno definirati:

- opseg jedinice, pitanja koja će rješavati, pravni temelj, administrativnu nadležnost, ograničenja,
- organizacijsku poziciju jedinice, ustrojstvenu te političku i materijalnu neovisnost,
- individualni kriterij za kandidate – sigurnosna provjera,
- proceduru odabira – test integriteta,
- tko treba odabrati djelatnika za rad u unutarnjoj kontroli,
- koliko dugo se može biti djelatnik, odnosno rukovoditelj u unutarnjoj kontroli,
- razloge ili kriterije za udaljavanje djelatnika unutarnje kontrole ili njihov premještaj.

Prilikom određivanja opsega jedinice za unutarnju kontrolu treba voditi računa o broju službenika koji trenutačno rade na takvim ili sličnim poslovima, o ukupnom broju zaposlenika MUP-a, ali i o načelima ekonomičnosti i racionalnosti. Važno je pronaći optimalan omjer u skladu s problematikom između broja zaposlenika i onih koji ih kontroliraju.

Pitanja koja će rješavati služba dosta utječu i na opseg službe i na njezinu disperzivnost.

Pravni temelj za funkcioniranje jedinice su svi zakonski i podzakonski akti kojima je reguliran rad službe. Administrativna nadležnost odnosi se na područja policijskih uprava nad kojima bi jedinica unutarnje kontrole imala jurisdikciju.

Optimalna organizacijska pozicija jedinice za unutarnju kontrolu je ona u kojoj jedinica ostvaruje najveći stupanj autonomije, za što je preduvjet politička odnosno materijalna neovisnost. Što je jedinica unutarnje kontrole bliže ministru, podložnija je političkom utjecaju. Položaj unutarnje kontrole u Ravnateljstvu policije ima svojih dobrih ali i loših strana.

V. PREDSTAVKE

Iako je samo jedan od izvora informacija, predstavka ima vrlo važnu ulogu u radu unutarnje kontrole. Prema Smolčiću¹⁰ predstavka je način komuniciranja između fizičke i pravne osobe s jedne strane i MUP-a s druge strane. Ona je sredstvo kojim podnositelj upozorava da su postupkom policijskog službenika ili drugog zaposlenika Ministarstva povrijeđena neka njegova prava. Upravo zbog toga to je značajan faktor u zaštiti ljudskih prava, ali i u suzbijanju korupcije i drugih nezakonitosti u radu policije. Službena ili odgovorna osoba koja zloupotrebom svojega položaja ili ovlasti spriječi drugoga da se koristi svojim pravom podnošenja predstavki čini kazneno djelo.

Temeljni stadiji postupka provjere predstavke su upoznavanje sa sadržajem predstavke i raščlanjivanje njezinih navoda; planiranje zadaća kojim treba jasno odrediti vrste mjera i radnji koje će se poduzeti, rokovi izvršenja, načini izvršenja i nositelji određenih aktivnosti; realizacija planiranih mjera koja obuhvaća očitovanje službenika na koje se predstavka odnosi te uvid u službena pismena i evidencije, uzimanje izjava od građana, podnositelja, kriminalističko istraživanje, prepoznavanje, identifikaciju, rekonstrukciju događaja, vještačenja, uvid u spis itd.; izvješće o poduzetim mjerama i utvrđenom.

Pravo na podnošenje predstavki i pritužbi na rad policije u funkciji unutarnje kontrole zaslužuje posebnu pažnju ne samo kao pokretač izvanrednog nadzora za slučajeve koji iz bilo kojeg razloga i bilo kojim povodom ostaju prikriveni, već i iz osnova dobivanja informacija o percepciji i ocjeni efikasnosti obavljanja policijskih poslova od strane građana.

Ocjenu utemeljenosti predstavke donosi rukovoditelj koji je naredio postupke provjere. S obzirom na rezultate provjere navoda predstavka može biti utemeljena, djelomice utemeljena, neutemeljena i nepotvrđena. Ako je podnositelj pritužbe nezadovoljan odgovorom i provedenim postupkom provjere navoda, spis predmeta se bez odgode dostavlja na daljnje postupanje i rješavanje Povjerenstvu za rad po pritužbama MUP-a. Povjerenstvo čine tri člana: policijski službenik Ministarstva te dva predstavnika javnosti koje imenuje saborski Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na prijedlog organizacija civilnog društva, organizacija stručne javnosti i nevladinih organizacija. Propuštanje pravodobnog dostavljanja odgovora podnositelju predstavke teža je povreda službene dužnosti normirana Zakonom o državnim službenicima.

Važnost i opravdanost postojanja evidencije predstavki u informacijskom sustavu, temeljeno na vlastitim iskustvima, očituje se u objedinjavanju rada po predstavkama na području RH-a, izbjegavanje višestrukog analitičkog i statističkog evidentiranja istih predstavki, uvidu u trenutno stanje, preuzimanju rada po hijerarhiji, jedinstvenoj kontroli nad predstavkama, definiranju i isticanje prijedloga kojima je cilj učinkovito i kvalitetno obavljanje nadzora nad radom policije.

¹⁰ Smolčić, P. (2007). Predstavke na rad zaposlenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a RH. Policijska i sigurnost godina 16, 3-4/07., 201.-219.

VI. ZAKLJUČAK

Stvaranje djelotvorne jedinice za unutarnju kontrolu u policiji je proces koji zahtijeva vremensku i materijalnu komponentu, a ovisi o više faktora. Smatramo da bi unutarnju kontrolu trebalo prilagoditi postojećim uvjetima uz primjenu dobrih praksi i iskustava sličnih službi u inozemstvu. Neovisnost u njezinom pozicioniranju i djelovanju nužni su za uspostavu zakonitog i korektnog postupka. Držimo da djelatnici unutarnje kontrole moraju imati jasne ovlasti, ali i ograničenja te moraju postojati jasne procedure i postupak njihova odabira i premještanja.

Iz jednostavne komparacije broja zaposlenika MUP-a RH i onih koji trenutno rade poslove unutarnje kontrole razvidno je da nema dovoljno izvršitelja na tim poslovima. Smatramo da bi u tom dijelu u budućnosti bilo potrebno napraviti određene korekcije kako bi se poboljšala funkcionalnost i ekonomičnost rada. Isto tako smatramo da unutarnja kontrola uglavnom djeluje reaktivno, budući da se kontrola uglavnom obavlja nakon prijavljenih sumnji. Nedvojbeno se nameće zaključak da bi unutarnja kontrola trebala dati svoj doprinos i u proaktivnom radu baziranom na prosudbama utemeljenim na kvalitetnoj obradi informacija i događaja, te sudjelovati u nadzoru, posebice pojedinih linija rada kriminalističke policije.

Nedostatak informacije kao polazne osnove svakog policijskog postupanja veliki je problem posebno kada su u pitanju nezakonitosti policijskih službenika. Stoga u metodologiji zaprimanja i konspirativnosti informacija o nezakonitim postupcima policijskih službenika ima jako puno prostora za poboljšanje. Jedno od mogućih rješenja, koje je ujedno aplikativno primjenjivo u praksi, jest izmjena postojeće aplikacije za unos operativnih izvješća u IS MUP-a, jer je postojeća previše ranjiva i ne postoji povjerenje u taj sustav kao rješenje za prijavljivanje korupcije u policiji. Na taj način bi zviždači iz redova policije bez straha i uz zagaraniranu anonimnost mogli prijaviti nezakonitosti svojih kolega, a pristup tim informacijama u IS MUP-a trebao bi imati samo rukovoditelj unutarnje kontrole.

Držimo da unutarnju kontrolu u budućnosti treba pozicionirati tako da joj se jamči što veći stupanj neovisnosti, jer idealnu neovisnost nije moguće postići.

LITERATURA

1. Buble, M. *Osnove menadžmenta*. Sinergija d.o.o. Zagreb 2006. Zabilješke sa seminara OCTN-a "Podizanje policijskog integriteta". Marija Bistrica, Ohrid, Cetinje, Sarajevo (2011.–2012.).
2. Jurina, M. (1994). *Rukovođenje i organizacijsko ponašanje*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova.
3. Kralj, Ž. *Korupcija u policiji*. Policija i sigurnost, 3/13., 2013.
4. *Pravilnik o načinu provedbe unutarnje kontrole i nadzora rada službenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a*. NN 141/11.
5. Prenzler, T. (2009). *Police Corruption: Preventing Misconducts and Maintaining Integrity*. CRC Press, 2009.
6. Sikavica, P. Bahtijarević-Šiber, F., Pološki Vokić, N. *Temelji menadžmenta / Školska knjiga d.d. Zagreb 2008.*

7. Simonović, B. *Korupcija u policiji – strateški pristup staroj ali još uvijek aktualnoj sigurnosnoj ugrozi*. III. međunarodna znanstvena konferencija "Nove sigurnosne ugroze i kritična nacionalna infrastruktura" 12.-13. rujna 2013. Zagreb, Policijska akademija.
8. Smolčić, P. *Predstavke na rad zaposlenika i ustrojstvenih jedinica MUP-a RH*. Policijska akademija, Zagreb, 3-4, 2007.
9. Zabilježbe s obuke *Internal investigation training* u organizaciji američkog FBI-a. Skopje, 2010.
10. *Zakon o kaznenom postupku*. NN 152/08.
11. *Zakon o policiji*. NN 34/11.
12. *Zakon o policijskim poslovima i ovlastima*. NN 76/09.
13. www.prezentacije.mup.gov.rs/sukp/svet.html

Summary _____

Željko Kralj

Internal Control and Police Supervision

Creating an efficient unit for internal control in the police force is a process requiring time and material component and depends on a lot of factors. A very important factor is independence both of the internal control employee position and actions necessary to pursue them in lawful and fair manner. Internal control employees are supposed to have clear authorities and limitations, and clear procedures regarding selection and displacement process as well.

In our opinion internal controls should not be addressed in reactive, but in proactive manner. Instead of conducting an internal control process after reported suspicions, it is more efficient for police supervisors to participate in a proactive work based on high-quality information processing with participation in supervision, in particular for certain types of the criminal police work.

Key words: police, internal control, supervision, authority.